

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN

SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN

(12:te årg.)

Utgiven av Socialdemokratiska Kvinnornas Centralstyrelse.

Stockholm 1917, A.-B. Arbetarnes Tryckeri

<p>Nr 3 A. Mars</p>	<p><i>Prenumerationspris:</i> 1: 20 pr helt år, 60 öre pr halvt och 30 öre pr fjärdedels år. Lösnummer 10 öre.</p>	<p>Redaktör: JULIA STRÖM-OLSSON. Allm. Tel. K. 47 11</p>	<p>Morgonbris' expedition: SIGNE SVENSSON, Allm. Tel. 244 36, Upplandsgatan 85, 4 tr., Stockholm. Annonser å sista sidorna pris 15 öre pr mm.</p>	<p>1917</p>
-------------------------	--	---	---	-------------

TILL HÖGA VEDERBÖRANDE.

Å det offentliga möte, som av den socialdemokratiska kvinnokongressen i Stockholm anordnades i kvinnornas rösträttsfråga med föredrag av fru Gulli Pettrini, antogs följande uttalande:

Svenska socialdemokratiska kvinnor, samlade till kongress, uttala härmed sin enstämmiga, harmfyllda protest mot vår nuvarande regering för dess vägran att till 1917 års riksdag, den sista i perioden, framkomma med kunglig proposition till omedelbar lösning av kvinnornas rösträttsfråga i vårt land.

Från den politik, som vill vara svensk och ingenting annat än svensk, hade man haft rätt att vänta sig ett annat resultat i en rättsfråga, som berör nationens alla kvinnor, än ett auktoriserande av teoretiserande statsrättslärdas experters hugskott.

Om man ser på politiken ur statsnyttans synpunkt, då bör man besinna det för landet skadliga och olyckliga i att föra en politik, som alstrar bitterhet och dessutom tvivel på viljan till rättvisa i densamma. Och när man nu, från hö-

GUSTAVE RICARD: Kvinnohuvud.

gerhåll, kommer fram med kvinnornas starka fredsvilja som argument mot deras rösträttskrav, så får man en ännu starkare känsla av, att det är meningen att till vilket pris som helst,

gör man sig också själv löjlig därvid, förhindra reformen. Det är sannerligen att löpa "inkompetenskultens" lina ut! I synnerhet om man tar i betraktande den realiteten, att om de svenska kvinnorna vid 1917 års riksdag tillerkännes politiskt medborgarskap, deras inflytande på statslivet först om fyra år skulle kunna göra sig gällande. Och då torde måhända fredsviljan ha slagit djupare rötter i en hel världs mänsklighet än man nu ens vill förutsätta.

Övertygade som vi sålunda äro om det fullt berättigade i vårt anspråk på politisk likställighet inför lagen med männen och med känslan av den rättfärdighet, som bor i detta krav, kunna vi icke godkänna de skäl som hittills presterats mot detta. Ty vi hysa tvärtom den uppfattningen, att ingen tidpunkt är mera lämplig än denna för

handlingar, varav kunna följa enighet och samling till landets och folkets bästa. Denna handling av förtroende och rättvist erkännande i en svår tid låg så att säga färdig i regeringens

Kvinnokongressen 1917.

De socialdemokratiska kvinnornas kongress tog söndagen den 25 februari sin början i Folkets hus' L-sal. Med ombud, inbjudna och funktionärer omfattade den ett 40-tal kvinnor.

Ordföranden i Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse, fru Anna Sterky, öppnade kongressen, påminnande om att det på visst sätt var ett tioårsjubileum som firades. Det var nämligen i januari 10 år sedan arbetarkvinnorna första gången samlades till kongress.

Anledningen var då ett behov av social sammanhållning och facklig organisation. Man ville skaffa sig litet inflytande på det lagstiftningsarbete, gällande arbetareklassens kvinnor, som då började. Rösträttsfrågan låg i lägervall och lagförslag rörande lönearbeterskor var under uppsegling. Kvinnorna begagnade också tillfället att vända sig till den soc.-dem. riksdagsgruppen med anhållan att den måtte framlägga motion i rösträttsfrågan. Man vände sig även med en skarp kritik mot det förslag till yrkesfårslag, som sedan gick igenom i riksdagen. Då vi ej haft någon politiskt utövande makt ha vi måst försöka göra vårt inflytande gällande hos dem som suttit inne med denna.

Vidare gjorde tal. en återblick på det framstegsarbete som förts under de gångna åren och beklagade det tillstånd av söndring och splittring, som vårt parti för närvarande befinner sig uti, samtidigt understrykande, att kvinnorna ännu för sin del, som väl var, hade nog av att samlas och enas och uttalade den förhoppningen att det så också i fortsättningen måtte komma att bli för vårt gemensamma mål.

Efter fru Sterkys hälsningstal förekom sång av Stockholms allmänna kvinnoklubbens sångkör, varefter socialdemokratiska partistyrelsens inbjudne representant, partisekr. Gustav Möller, i några ord framhöll vikten och betydelsen för kvinnorna av ett kraftigt organisations- och upplysningsarbete, isynnerhet nu, då väl deras rösträttsfråga inte kan vara så

hand — men handen blev aldrig utsträckt.

Nu vädja vi till riksdagen. Och vi vädja i främsta rummet till högerpartiet i första kammaren, som har avgörandet i sin hand. Bakom vår vädjan stå tusenden arbetande kvinnor i vårt land — kvinnor som för varje dag allt hårdare och bittrare få vidkännas de försakelser och umbäranden, varpå den tid vi just nu genomleva är så sorgligt rik. De förtjäna icke att ställas utanför samhällsrätt och socialt liv i princip, då de befinnas värdiga att till den grad som nu bära tyngden av samhälls-orättvisor och sociala missförhållanden. Visserligen säregnare än vanligt, på grund av säregna förhållanden, men dock, nu som alltid, drabbande dem hårdast.

Låt det vara nog med den historiska triumfen, att Sverige dock blev sist av de skandinaviska länderna, då det gällde att tillerkänna kvinnorna deras oomtvistliga rätt.

långt från sin lösning. Och även om det f. n. — framhöll tal. — drar ihop till splittring inom partiet, så kan denna aldrig bli så farlig, som om männen och kvinnorna, vilka, sedan båda parterna fått rösträtt, stå jämnstarka med varandra, skulle komma i konflikt. Ty det skulle betyda, att socialismens ideal aldrig skulle kunna genomföras.

Sedan kongressen godkänt fullmakterna företogs ombudsutrop och utsågs resefördelningskommitté samt redaktionsutskott, varefter verksamhets- och revisionsberättelserna föredrogs. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för den gångna perioden. Ur verksamhetsberättelsen framgick att en del skrivelser och utlåtanden i olika viktiga frågor av centralstyrelsen inlämnats till socialdemokratiska riksdagsgruppen, lagberedningen och fattigvårdslagstiftningskommittén.

Till ordf. å kongressen valdes fru Anna Karlsson, Stockholm, till sekreterare fru Sandell, Stockholm, och fru Bernhardina Bengtsson, Karlshamn. I red.-utsk. blevo invalda fru Agda Östlund, Stockholm, och fru Olivia Nordgren, Trälleborg.

Därefter övergick kongressen till behandling av motionerna. Motionerna om

agitationsverksamheten

inleddes av fru Agda Östlund, som å C.-S:s vägnar framhöll att agitationen bland kvinnorna naturligtvis varit alltför sparsam och otillräcklig. Det har varit bristen på pengar som förorsakat detta. Trodde dock att den skriftliga propagandan skulle kunna bli en gedigen och givande ersättning för den muntliga, som av brist på medel fick stå efter. Föredrog centralstyrelsens förslag till uttalande, vilket gick ut på dels att de av C.-S. anställda talarinnorna i sina föredrag skulle beakta tjänarinnespörsmålet och med sin agitation delvis vända sig direkt till tjänarinnorna, dels att genom små i broschyrförm utgivna föredrag söka lämna klubbarna diskussionsmaterial och dels att söka anordna en gemensam agitationsvecka för kvinnoklubbarna och dels att av Morgonbris göres ett särskilt agitationsnummer.

Karlstads socialdemokratiska kvinnoklubb hade fört fram frågan om

värdesättningen av kvinnoarbetet i hemmen.

Frågan inleddes af fru Alma Norell, Karlstad, som betonade att det måste ingå i det allmänna medvetandet, att kvinnornas arbete i hemman kan fullt jämföras med manens förvärvsarbete utom hemmet. Det bör ej längre få heta om hemmets vårdarinna, som oftast får arbeta 12 till 18 timmar om dygnet: "hon arbetar inte".

Följande förslag till uttalande — utarbetat av fruarna Gustafsson, Norsell och Frösell — antogs av kongressen:

Det finnes tyvärr i det allmänna betraktandet av hustrurs och mödrars ställning i hemmet den felaktiga uppfattningen, att kvinnan i hemmet har en mer underordnad och beroende ställning än andra kvinnor i samhället. Denna uppfattning, byggd på generationers fördomar, står ofantligt hindrande i vägen för allt arbete som går ut på att frigöra kvinnorna ur socialt och ekonomiskt betryck.

Den socialdemokratiska kvinnokongressen 1917 uttalar därför i frågan om "värdesättning av kvinnornas arbete i hemmet":

att en kvinna som hustru och moder genom sitt arbete och sin verksamhet har lika stort värde för hemmet och för samhället som mannen;

att till den del hustru icke har inkomst genom arbete eller förmögenhet, må hon anses förtjäna denna inkomst genom sitt arbete i hemmet;

att en kvinna sålde genom att ingå äktenskap icke i vanlig mening kan anses bli försörd;

att kvinnorna själva, med än hittills, måtte sätta värde på sig själva, hävda sin ställning som samhällsnyttiga medborgare i sin ansvarsfulla verksamhet för hem och familj;

att i uppfostran av barnen den meningen blir ett faktiskt begrepp, att en moder har samma betydelse och värde som fadern i hemmet, att flickor och gossar som syskon ha samma ställning i familjen, och att därefter kvinnor och män skola vara likställda uti i samhället.

Till sist hemställer kongressen till de soc.-dem. kvinnoorganisationerna landet runt att upptaga dessa frågor till diskussion.

Bryggeriarbetarförbundets avd. 15 i Stockholm hade motionerat i fråga om

kvinnorna och kooperationen.

Frågan inleddes av fröken Anna Johansson, Stockholm, vars framlämnade förslag till uttalande, av följande innehåll, antogs:

Då kooperationen är ett av de viktigaste vapen arbetare och småfolk ha till sitt förfogande i kampen mot livsmedelsfördyring och trusts-system, och då kooperationen dessutom är en ekonomisk fråga, som på ett intimt sätt berör kvinnorna i deras egenskap av husmödrar, måste det vara varje kvinnas plikt att verka för och befrämja kooperationen.

Med beklagande av att de svenska arbetarkvinnorna icke tidigare mera allmänt insett betydelsen av ett aktivt deltagande i arbetet för kooperationen, vill kongressen uttala en förhoppning om att de lärdomar kvinnorna fått under kristiden skola mana dem till energisk kamp för kooperationen och härigenom för genomförande av sundare affärsprinciper till nytta och gagn för folkets gemensamma välfärd.

Morgonbris.

Tidningen Morgonbris' redaktionsrapport föredrogs och godkändes. Lika så ett förslag från C.-S. om att från och med 1 april höja lösnummerpriset å Morgonbris från 10 till 15 öre. Denna förhöjning hade blivit ofrånkomlig på grund av de höga papperspriserna och övriga ökade kostnader.

Efter en debatt om tidningens innehåll beslöt kongressen att tillerkänna den blivande redaktionen full handlingsfrihet att redigera tidningen med möjlig hänsyn tagen till de synpunkter, som under kongressdiskussionen framförts.

Skolfrågor.

Från Arvikaklubben förelåg motion om att uppmana riksdagsgruppen motionera om lag mot kroppsaga i folkskolorna, från Ronnebyklubben dels om en omlagd svensk historieundervisning i våra skolor, som i stället för på krigiska tar sikte på fredliga värv, dels om ett uttalande mot boyscout rörelsen samt från Kiruna kvinnoklubb om kraftigare agitation för utträde ur statskyrkan.

Diskussionen inleddes av riksdagsman O. H. Waldén. Följande av redaktionsutskottet formulerade uttalande gjordes:

Med hänsyn till barnens olika anlag och lynnen torde det vara vanskligt att helt och hållet förbjuda kroppsagan i våra skolor, men i skolförfattningarna böra införas bestämda föreskrifter till förhindrande av ett missbrukande av nämnda bestraffningsmedel så att detsamma endast må tillåtas såsom ett sista nödfallsmedel för upprätthållande av ordning och tukt inom skolan.

Historieundervisningen i skolan bör icke ensidigt inrikta sig på framställningen av den politiska och därmed sammanhängande krigshistorien, utan bör i främsta rummet taga sikte på den kulturella samhällsutvecklingen under skilda tider. Den bör dessutom vara fullt objektiv; framförallt bör det icke tillåtas att vid framställningen av nyare tidsföreteelser ett öppet partitagande för en viss politisk åskådning förekommer.

I fråga om boyscout rörelsen vill kongressen uttala sin fulla anslutning till det yrkande som framföres i motion 14 punkt 2, att vi arbetarkvinnor böra tillse att våra barn icke ingå i eller deltaga i denna rörelse, på grund av dess militaristiska tendenser, ej heller medverka vid de s. k. fosterländska fester o. d., där krigets hjältar förhållas, samtidigt som vi vilja påpeka att hemlands- och fosterlandskärlek icke bör anses få sitt uttryck vid dylika fester.

Vidare vill kongressen framhålla, att vi med hänsyn till det viktiga kall uppfostringsarbetet måste anses vara, böra mera än hittills varit fallet kräva, att endast kvalificerade lärarkrafter, som äro i besittning av humanitet och ansvarskänsla samt intresse för sitt uppdrag, böra anställas vid våra folkskolor.

I fråga om statskyrkan beslöt kongressen instämna i senaste partikongrss' uttalande i denna fråga.

Nykterhetsfrågan.

Luleå kvinnoklubb hade hemställt till kongressen att den måtte besluta, att alla kvinnor, som tillhöra de socialdemokratiska kvinnoklubbarna, skola avge nykterhetslöfte.

Efter en kort debatt beslöt kongressen, enhälligt, på förslag av fru Östlund, att avslå motionen med motivering, att vi ej äga rätt att ställa våra kvinnor inför några särbestämmelser.

Till kongressen hade dessutom inkommit motioner dels från Norrköpings kvinnoklubb om att kongressen måtte hemställa till riksdagsgruppen att gå fram för absolut rusdrycksförbud, dels från Ronneby kvinnoklubb, med förslag att kongressen måtte ingå till regeringen med fordran på tillfälligt rusdrycksförbud. Göteborgs kvinnoklubb hade utan yrkande motionerat i samma ämne.

Kandidat Arthur Engberg höll ett orienterande inledningsföredrag om nyk-

terhetsfrågans nuvarande läge i vårt land, varpå följde en längre debatt. Sedan frågan varit på remiss hos redaktionsutskottet beslöt kongressen göra följande uttalande:

Kongressen uttalar sin tillfredsställelse med partikongressens beslut att bibehålla punkt XI i parti programmet oförändrad. Likaså uttalar kongressen sig för införandet av tillfälligt rusdrycksförbud under kristiden, dock under uttryckligt betoning av att nödig hänsyn tages till de arbetare, som härigenom berövas sin utkomst.

Lika lön för lika arbete.

Sv. Bryggeriarbetarförbundets avdelning 15 hade motionerat om att kongressen skulle behandla frågan om lika lön för lika arbete. Frågan inleddes av fröken Anna Johansson, Stockholm, som påvisade den påtälga bristen av förställelse för kvinnornas krav bland männen.

Efter en kort debatt antogs följande av fröken Anna Johansson utarbetade förslag med tilläggsförslag av fru Sterky:

Inom industrin och på olika arbetsområden råder i vissa fall det förhållandet, att män och kvinnor utföra samma arbete, men att olika löner utbetalas för detta arbete.

Då detta förhållande måste anses orättvist kräves en undersökning i hur stor utsträckning detta förhållande äger rum.

Kongressen hemställer därför till Landssekreteriatet att verkställa en utredning i denna sak samt tillse att de olika fackförbund, där sådana förhållanden som här berörts äga rum, att när löneavtal göras upp lika lön till manliga och kvinnliga arbetare för samma arbete fastställs.

Vidare förefaller det som om yrkesinspektionen verkar mindre tillfredsställande. Kongressen hemställer därför till den blivande centralstyrelsen att i samarbete med de kvinnliga fackföreningarna verkställa en utredning i frågan.

Dessutom antog kongressen följande av fröken Anna Kleman i anslutning till hennes föredrag under söndagen föreslagna uttalande:

Lika lön för lika arbete är den fordran, som kvinnorna böra framställa på alla arbetsområden, där de ersätta män. De måste begära detta:

emedan den mest elementära rättvisa fordrar att ett arbete betalas vad det är värt och icke efter kön;

av personligt intresse;

av solidaritetskänsla mot andra kvinnor (då det alltid visat sig att lägre löner på särskilt håll medföra en allmän sänkning inom yrket);

av plikt-känsla gentemot männen, vars arbetsförhållanden försämrats av en längre kvinnlig lönenivå.

Mot partisplittringen.

Med anledning av den nya partibildningen antogs följande uttalande:

Enär oppositionen inom den svenska socialdemokratien under det den socialdemokratiska kvinnokongressen ännu är samlad utsänt en paroll till landets arbetareklass att splittra det socialdemokratiska partiet, anser sig kongressen pliktig uttala, att aldrig skall söndring och splittring föra arbetareklassens och socialismens sak framåt. Kongressen är övertygad att den överväldigande delen av Sverges arbetareklass skall med oböjlig kraft tillbakavisa parollen att förstöra sitt gamla parti, uppbyggt och befast under mer än en mansålders hårda strider. Ty arbetareklassen måste stå samlad i ett enda parti, sammansmidd till en vilja i anfall och försvar, om den skall äga nödig

styrka i kampen emot socialdemokratiens ekonomiskt övermäktiga naturliga fiender. Gentemot oppositionens nu öppet proklamerade sprängningsförsök kallar kongressen därför landets socialdemokratiska kvinnor att slå vakt omkring partiet under uppslutning kring de klara socialdemokratiska linjer den nyss avslutade partikongressen ånyo fastslagit.

I dyrtidsfrågan

beslöt kongressen att helt ansluta sig till partikongressens enhälligt antagna uttalande mot det Hammarskjöldska hungerstyret.

Barnlagarna.

Med anledning av k. m. ts proposition med förslag till lag för barn utom äktenskap beslöt kongressen instämna i riksdagsman Sven Perssons m. fl. motion i frågan.

Militärfrågan.

I försvarsfrågan beslöts hemställa till partiets riksdagsgrupp att beakta kvinnornas fredsvilja; att med alla medel söka förhindra ökning i militärutgifterna samt att kraftigare än hittills arbeta för successiv minskning av desamma ned till avvärning i enlighet med partiets program; samt att till övriga länders arbetarkvinnor hemställa att energiskt verka för freden.

Val av funktionärer.

Till redaktör för Morgonbris valdes efter fröken Anna Lindhagen, som av sagt sig uppdraget, fru Julia Ström-Olsson, till kassör och expeditör fru Signe Svensson, till ordförande i C.-S. fru Anna Sterky, till sekreterare i C.-S. fru Agda Östlund samt utan funktion fru Amanda Frösell. I C.-S. invaldes även fröken Anna Lindhagen, med speciellt uppdrag att handhava den utländska korrespondensen.

Till suppleanter i C.-S. valdes fru Ruth Gustafson och fröken Vilma Andersson.

Till revisorer utsågos fru Elin Engström, fröken Anna Johansson och Helena Stålander.

Till den avgående redaktören fröken Anna Lindhagen beslöt kongressen uttala ett varmt tack för hennes arbete.

Nästa kongress.

Nästa kongress beslöt man avhålla om tre år eller efter nästa ordinarie partikongress.

Av utrymmeskäl har Morgonbris ej kunnat lämna utförligare referat av kongressen än vad som skett, varför vi uppmana klubbarna att för varje medlem rekvirera ett ex. av det under utgivning varande protokollet över kongressen.

Internationella kvinnodagen har nu bestämts att avhållas i vårt land söndagen den 1 april 1917. Ämnet blir: Kvinnornas rösträttsfråga.

lera och brände tegel därav och högg i med att bygga det torn, som skulle nå ända in i guds salar och till hans stjärnor. Gud såg från himlen deras ansträngningar och måste ha lett, såsom han såg människorna, vilka, själva små, genom avståndet togo sig ut som små insekter, arbetande med jord och sten. Det måste förefalla honom som en lek, enfaldig och ofarlig, det som människorna därnere påbörjade i sin förmättna längtan efter evighet. Men snart såg han tornets grundfästen växa och växa, emedan människorna voro trägna och eniga, emedan de aldrig upphörde med sitt arbete och gemensamt hjälpte varandra. Då sade han till sig själv: "De skola icke lämna sitt torn förrän de fullbordat det." För första gången förnam han den andens storhet han själv gjutit in i människorna. Han blev varse, att det icke längre var hans egen ande, som efter arbetets sju dagar för alltid slog sig till ro, utan en annan, farligare, underbarare, outtröttlighetens ande, som icke visste av vila förrän verket var fullbordat. Och för första gången fruktade Gud människorna, ty de voro starka, emedan de liksom han själv voro en enhet.

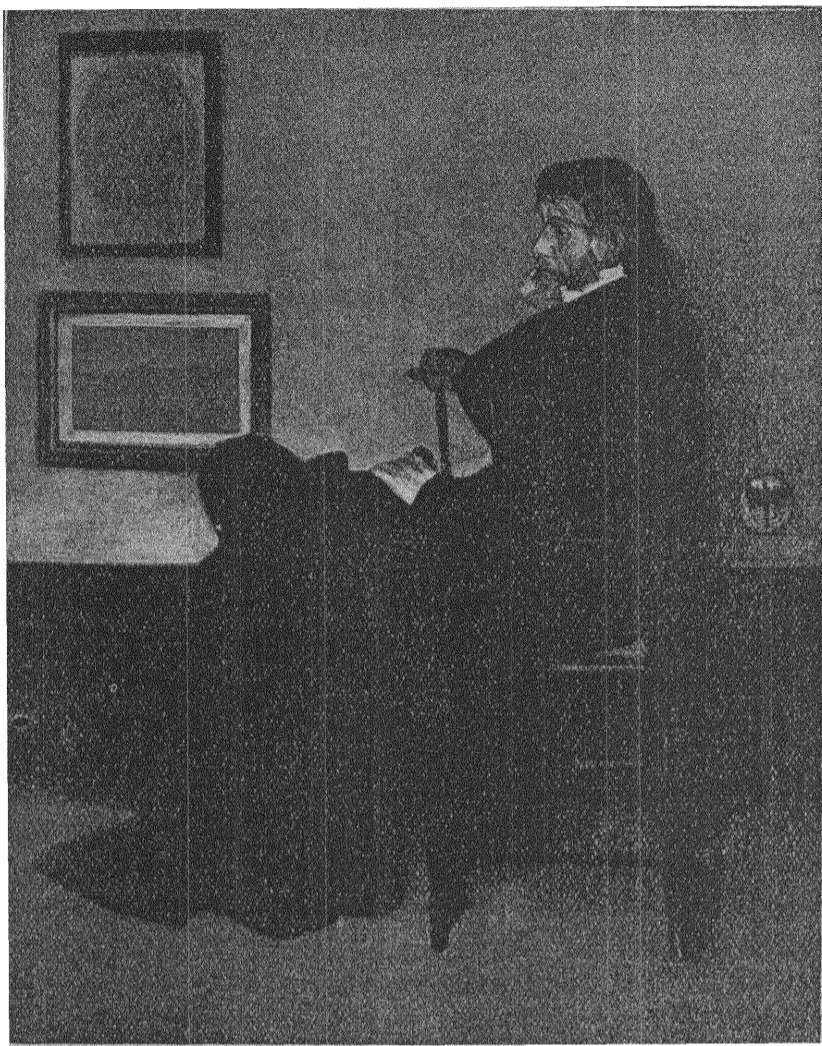
Han började tänka över hur han skulle kunna bryta deras kraft och hämma deras verk, och han fann, att han blott genom att utså tvedräkt bland dem skulle bli den starkaste. Han sade till sig själv: "Låtom oss förvirra dem, så att ingen förstår den andras språk." Hans vrede tändes och hans mörka beslut blev handling.

Han sträckte sin hand ut över de arbetsamma, som skuldra vid skuldra i trägen samverkan arbetade därnere, och slog deras sinnen.

Mänsklighetens bittraste timme var slagen.

Då de hunnit till mitten av sitt verk, förstodo de helt plötsligt en dag icke längre varandra. De skreko åt varandra, men ingen förstod den andres tal, och då de icke förstodo varandra, uppretades de. De kastade tegel och verktyg, stredo och grälade och slutligen sprungo de alla bort från sitt gemensamma verk. Var och en till hem och hembygd. Utöver all världens skogar och fält skingrades de. Byggde var och en blott sin egen stål, som icke räckte upp i molnen och icke till gud. Men Babels torn, det väldiga, blev övergivet. Väder och vind rev i dess tinnar. Så småningom förvittrades de och ramlade samman. Snart var Babels torn bara en legend. Och mänskligheten glömde sin barndoms stora verk.

Årtusenden gingo fram över det.

WHISTLER: Thomas Carlyle.

Människorna levde sedan den tiden avskilda inom sina olika språkområden. De drogo gränser mellan sina åkrar och länder, mellan tro och seder, främmande levde de bredvid varandra och när de överskredo sina marker, så var det för att röva. Under årtusenden gavs det ingen enighet mellan dem, blott förnäm avskildhet och självtillräcklig verksamhet. Men som en dröm från deras gemensamma barndom måste en aning om deras stora verk ha levat kvar inom dem. Ty så småningom uppstod under årens mognad en känsla av samhörighet och de började åter att söka det förlorade sammanhanget. Några djärva människor gjorde början. De besökte främmande länder och bringade budskap hem. De olika folken slöto vänskap med varandra. Det ena lärde av det andra, de utbytte sitt vetande och sina värden. Så småningom upptäckte de, att olika språk icke behövde vara någon skiljemur och gränserna ingen avgrund mellan folken. Deras vise funno, att ingen vetenskap från något folk ensam kunde förklara oändligheten. Snart funno också de lärde, att utbyttet av vetande snabbare befordrade de gemensamma framstegen. Diktare översatte sina bröders verk till sitt lands språk och musiken, ensam fri från språkets tunga band, genomträngde all känsla. Människorna fingo livet mera kärt, sedan de visste, att sammanhållning var möjlig, trots olika språk. Ja, de tackade gud

för det som han en gång ämnat som straff över dem, tackade honom att han givit dem denna mångfald, emedan han därigenom givit dem möjlighet att mångfaldigt njuta världen och genom olikheterna starkare älska det egna.

Så började åter på Europas jord växa upp ett Babels torn. Den broderliga gemensamhetens minnesmärke, den mänskliga solidaritetens monument.

Nu byggde de icke längre med tegel och lera för att nå himlen, att förbrödra gud och världen, den stumma materiens uppgift för detta var slut. Av det jordiska väsendets finaste hållbara stoff, av tanke och erfarenhet, av de sublimaste själens substanser var det byggt, det nya tornet, breda och djupa dess grundvalar. Kristendomens kärlekslära gav det dess jämvikt och antikens ideal dess fasthet.

Allt vad mänskligheten gjort, av jordisk ande fulländat, blev fogat in i detta torn och det steg uppåt. Varje nation skattade av vad den skapade till detta Europas monument. Unga folk trängde sig fram och lärde av de gamla, gävo av sin obrutna kraft till de vises erfarenhet. De lärde av varandra och att var och en arbetade på sitt sätt höjde blott den gemensamma iveren. De tvistigheter, som mången gång splittrade inom nationen, fingo ingen inverkan på nationernas gemensamma strävanden. På så sätt växte tornet, det nya Babels torn, och

aldrig reste sig dess spira så högt som i vår tid. Aldrig hade nationernas väsen varit så sammanknutna, aldrig vetenskaperna så innerligt förenade, och aldrig hade Europas människor älskat sitt hem och hela världen så högt.

I detta enhetsrus kände de redan himlen, och diktare började på alla språk skriva hymner till varandets och skapandets skönhet. Men guden över dem, som är odödlig som mänskligheten själv, såg med bävan det torn åter växa, som han redan en gång störtat. Och åter visste han, att han blott genom att så tvedräkt bland människorna skulle bli den starkare. Efter tusen och åter tusen år upprepas nu detta tillstånd av förvirring mitt ibland oss. Åter ha de kastat sina verktyg och vässat dem till vapen mot varandra.

Det är det fruktansvärda tillståndet av i dag. Det nya Babels torn, Europas andliga enighets monument, är övergivet. Ännu resa sig dess tinnar över den förvirrade världen. Men utan den gemensamma mödan, den uthålliga och trägna, skall det falla i glömska. Liksom legendens Babels torn.

Från mången bland de olika folken stiger i dag säkert den önskan upp, att de måtte kunna ta åter vad de givit till denna underbara byggnad — obekymrade för det sköna verkets öde — för att ensamna och åt sig själva söka uppnå himmel och oändlighet.

Men det ges också andra som mena, att det aldrig skall lyckas ett folk, en nation att uppnå vad knappast Europas förenade kraft under århundraden av heroisk kamp förmått, människor, som tro, att detta monument måste fullbordas i vårt Europa, där grunden blivit lagd, och icke i främmande världsdelar. Ännu är stunden icke mogen för gemensam handling, ännu är förvirringen oss övermäktig och år skola kanske förgå innan bröder från fordom, skuldra vid skuldra i fredlig tävlan sträva mot oändligheten. Och dock måste vi en gång vända åter till den byggnad — en var på den plats han lämnat i förvirringens ögonblick.

Kanske skola vi i vårt arbete icke på år se varann, icke höra. Men om blott vi arbeta, var och en på sin plats, med den gamla hänförelsen, så skall tornet åter resa sig och på höjderna skola nationerna återfinna varandra.

Den första kvinnan i riksdagens talarstol.

Advokaten Eva Andén — väl bekant för alla deltagare i senaste kvinnokongress för sitt anförande inför kongressdeltagarna i moderskyddsfrågan — talade inför en talrik och intresserad riksförsamling i andra kammarens plenisal i förra veckan. Det var kritik av lagförslaget för barn utom äktenskap som anförandet baserades på.

Anna Lindhagen

avgår nu som Morgonbris redaktör. Vi tro fröken Lindhagen, när hon påstår, att hennes avsägelse endast är förestavad av för stor arbetsbörda, ty vi veta, att Morgonbris legat hennes hjärta nära. Fröken L. kvarstår emellertid som medlem av C. S., varför Morgonbris väl ej hädanefter skall behöva gå miste om hennes värderade medarbetareskap. Vårt tack för god hjälp hittills har hon!

Till våra illustrationer.

Gustave Riçard föddes i Marseille 1823 och dog i Paris 1873. Fadern var bleckslagare. Riçard hade en hård och i konstnärligt avseende ytterst motig ungdomstid, underskattad som en slags raffinerad men vanmäktig dilletant som han länge var. Men han arbetade, arbetade för att tränga till botten av skönhetens hemlighet. Och han lyckades. Han kopierade mycket, i synnerhet porträtt, ty det var människoansiktet, som lockade honom mest. Med förkärlek målade han av kvinnor. Där bland finns det en, återgiven å Morgonbris första sida, som är en av de hemlighetsfullaste alstren av denna magiska pensel. Detta egendomliga, trolska ansikte har, med all rätt, föranlett författares pennor att påminna om Leonardis. Tavlan är daterad 1852.

James Mac Neill Whistler föddes i Lowell 1834. Dog 1903. Han härstammade från en sydstatsfamilj och fadern var major. Porträttet av modern, återgivet i Morgonbris, är konstnärens mästerverk, målat som det är med hela den kärlek och ömhet han alltid hyste för sin mor. Porträttet av filosofen Thomas Carlyle är från samma tid. Det vilar över detta en dämpad, sträng konst, som skildrar hela den stolta mellankolien hos denne store, enslige tänkare.

Tyvär

har Morgonbris red. härmed att meddela sina läsare och vänner, att tidningen från och med nästa nummer, alltså från 1 april, kostar 15 öre.

Morgonbris är bland de sista tidningar, som måst taga detta steg och var och en vet, att sådant inte göres för ro skull eller med lätt hjärta. Det finns sådant, vartill man är nödd och tvungen — åtgärden har av behovet varit påkallad länge, ty det är länge sedan "allting steg", men man har ju i det längsta hoppats att eländet skulle ta ett slut och priser och omkostnader återgå till något så när normala former igen. Allting annat kan man dock för närvarande tro utom det! V ä r r e blir det, som vi alla veta, för var dag som går. Så också för Morgonbris köpare, som nu mindre än någonsin ha någon 5-öring för mycket, vi förstå det så väl.

Men — där vilja finns, där finns väg! Vi kunna icke tro annat. Vi kunna icke tro att den, som köper och läser tidningen för dess skull, ej för att fylla en valhänt partiplik, hos vilken kärleken till uppgiften icke blommar, skall dra sig för en prisökning, som var nödvändig.

Man må säga om de socialdemokratiska kvinnornas tidning vad som helst: att den är för "tung" eller för "lätt" — blott icke att den ej har någon uppgift att fylla! Ja, vi våga till och med den paradoxen, att ju mindre den köpes och läses, ju mera se vi, att den har en stor uppgift att fylla. Ty alla som ännu icke förstå pressens betydelse för rörelsens skull måste lära sig det, och alla som ej fatta vikten av den egna tidningen för sin egen skull, måste väl en gång komma dithän att förstå.

Det blir deras lott, som gå före och visa vägen, att också bringa offer — av olika slag — och dessa kunna väl ofta kännas både hårda och tunga, men aldrig orättvisa.

Få de svenska kvinnorna i år sin politiska rösträtt, då har Morgonbris en stor uppgift i upplysnings- och agitatoriskt hänseende, få de den icke denna gång heller (och det är gudnäs det mest antagliga!), då har vår tidning en kanske ännu större uppgift att fylla i samma hänseende. För den uppgiften: låtom oss rusta oss alla! Den är värd ett gott dagsverke av vårt liv.

Vingslag . . .

Många år hade gått sedan de två ungdomsvännerna Ingeborg Ström och Lilly Lange träffat varandra. Nu hade Ingeborg kommit som gäst i Lillys hem, och det är vid aftonbrasan, en stund efter den förras ankomst, vi göra deras bekantskap.

De sitta båda framför brasan, Lilly med ett handarbete och Ingeborg med en uppslagen bok i knät, men hon läser inte, sitter bara och stirrar in i elden, och allt emellanåt görande väninnan frågor, samt påminnande henne om flydda tider. Så börja de tala om Lillys äktenskap.

— Det skall bli roligt göra din mans bekantskap, säger Ingeborg. Men säg mig, du, hur är han egentligen, jag menar vad han har för åsikter?

— Han är frisinnad, mycket radikal, svarar Lilly, inte utan beundran i rösten.

— Vad har han för åsikter i kvinnofrågan då?

— Jo, han anser att vi böra ha rösträtt och för övrigt "alla möjliga rättigheter".

— Men hör du, du som var så intresserad av alla nya rörelser i din ungdom, du tillhör väl någon rösträttsförening, kvinnoklubb eller dylikt?

Lilly ser litet förlägen ut och svaret kommer dröjande:

— Nej, det gör jag inte. Erik tycker inte om att jag springer från hemmet om kvällarna. Ja, du förstår, nog finge jag gå, men det är bättre då att stanna hemma och få fred i huset.

Ingeborg skrattar bittert.

— Han är ju så frisinnad och mån om kvinnornas rättigheter, säger hon, och för övrigt så ha ni ju inga små barn.

— Vi ha, som du vet, bara en pojke, och han är åtta år.

Ingeborg förstår, att hon sårat barnsvännen. Det gör henne ont, men hon kan dock ej hjälpa att rösten låter bitter, när hon åter börjar tala.

— Ja, det där manliga frisinnat, det är en mycket märklig företeelse. Ser du, Lilly, jag har också varit gift, en gång. Min man var också mycket frisinnad och höll mycket styvt på kvinnornas rättigheter, men han kunde inte begripa, vad kvinnorna hade på möten och dylikt att göra, för han trodde inte att de förstodo någonting. Till sist blev det mig omöjligt och så skildes vi.

Hon tystnar ett ögonblick och far med handen över pannan, liksom för att förjaga ett smärtsamt minne. Lilly ser deltagande på henne och säger:

— Du har lidit . . .

— Åja, men nu är det över gudske-
lov, och nu har jag fått en annan syn på livet och på människorna. Som förhållandet mellan man och kvinna nu är, så blir äktenskapet en förkrympningsinrättning, åtminstone för kvinnorna. I stället för att det skulle vara en förening, som skulle höja och förädla människorna, så blir det en hushållsinrättning, där det dagliga brödet

blir det enda, som makarna ha gemensamt, och själens ans och odling skjutes helt och hållet undan för det vardagliga bråket och kivet. På grund av sin kallelse som hushållerskor, stadda på livstid, utan lön och i beroende ställning, tryckas kvinnorna ned och bli på ett visst sätt slavbundna, det bästa och finaste i deras själar förkrympes.

Många gånger har jag funderat över, om aldrig de gifta kvinnorna tänka såpass mycket på vad arbete de utföra, så de kunna göra klart för sig, att om de toge en jungfruplats, där de finge utföra samma arbete, så erhöle de god lön och kunde fordra att bli bemötta med vänlighet; det är ju en sak som ingen man behöver kosta på sin hustru, om lusten fattas honom.

Jag har sett kvinnor som arbetat som slavar för att hålla hemmet och barnen i stånd och för att dessutom kunna förtjäna något extra till familjens försörjning. Som lön för arbetet ha de aldrig erhållit ett vänligt ord av mannen, aldrig en uppmuntrande blick, eller den minsta förståelse, utan i flesta fall snäsor och anmärkningar. Och det värsta av alltihop är, att de inte själva inse det förnedrande i sin ställning. Jo, en del göra det kanske, men de äro så vana att tuga och lida, att det aldrig skulle falla dem in att ge sig tillkänna.

— Men, menar du då, spørjer Lilly undrande, att äktenskapen skola avskaffas?

— Nej, det menar jag inte. Jag menar, att om nu nödvändigtvis gift folk skola bo ihop, så skola de göra det som ett par goda kamrater, som kommit överens om att gå samman för att hjälpa varandra, där ingen skall vara herre och ingen träl. Kvinnorna måste få mera självständighet, de måste det för sin egen skull, men framförallt för barnens. Den som skall fostra unga själar, behöver äga en fri och sund syn på livet. Därför måste samlivet mellan män och kvinnor reformeras. Det måste komma en ny tid med frihet, andlig och lekamlig, även för kvinnorna, och då skola vi få se ett nytt släkte, från vars pannor slavmärket är utplånat, ett nytt släkte, som skall skapa frid och lycka på jorden.

Ingeborg hade talat sig varm och nu såg hon att den ena tåren efter den andra rann utför Lillys kinder. När hon slutat slog väninnan armarna om hennes hals och utropade:

— Åh, Ingeborg, när du talar är det som om jag hörde vingslag i luften, det är ankomsten av den nya tid som du bebädar.

Einar Furumo.

Kvinnoklubbar och andra soc.-dem. kvinnoorganisationer, som vilja bliva upptagna i Morgonbris' adresslista, vilken kommer att inflyta i aprilnumret, torde insända namn och adress på korresp. sekr. eller ordf. till senast den 20 mars till Morgonbris' expedition.

Litteratur.

Rättfärdiggörelsen genom tron av Fabian Månsson. Tidens förlag.

Många berömmade ord hava sagts om denna bok. När man läser den erfar man dock något ännu mer än man väntat.

Vilken levande bild gives oss icke här av det fattiga folkets liv sådant det levdes långt ute i bygderna, innan ännu socialismen blivit ett hopp för den fattige. Då fanns intet annat att skåda efter, att lita till än bibeln. Vilken ypperlig skildring av en epok, varom icke mycket opartiskt skrivits, av de tiderna, då det nya, det frälsande, varefter alla längta, blev en uppslutning kring den frikyrkliga rörelsen gentemot statskyrkan — denna det gudomligas representant på jorden, som folket insåg skamligt svikit sin höga uppgift. Vilken gripande bild av en fattig fiskarebefolknings kamp för livet i den yttersta fattigdom, ett liv helgat av den stora natur, som omgävo dem, och Guds eget ords levande vattukällor. Vilken bild på kornet av ortens stadssamhälle, så enkelt och okonstlat som det var för några 10-tal år sedan och dock så märkvärdigt sammansatt och förunderligt för fiskaren, när han någon enstaka gång kom in dit från sina skär. Vilken storhet i dessa fattiga mäns och kvinnors pliktuppfyllelse, i deras dagliga kamp. Vilken rörande kunskapsörst och frälsnings-hunger i deras bibelsprängdhet, i deras bönesammankomster.

Så kommer som ett ödesdigert oundvikligt öde här i denna värld: schismen. Schismen mellan dem som se ett nytt ljus i rättfärdiggörelsen genom tron allena, som se sig nödsakade att bryta med kyrkan och följa de nya profeterna och mellan dem, vilka hålla sig fast vid nådens ordning, Luther, Murbeck och statskyrkan. För de senare äro de förra uppviglare och antikrist. — Såsom alltid tvista människorna om ord och former, fördöma varandra, skiljas i vrede och förskjuta ytterligare långt, långt fram gryningen av en ny dag för mänskligheten.

Efter religionens evangelium kom socialismens evangelium till de betryckte. Upprepas icke nu inför våra ögon åter samma eviga, olycksaliga schism, samma fördömande av varandra och se vi icke åter hoppet om något bättre dödas? A. L.

En arbetarhustru

borde icke köpa annan symaskin än

Solidar-Symaskinen,

som är den yppersta i handeln, av största fullkomning och ger största valuta. Vi bjuda fullaste garanti för att de med vårt firmamärke försedda maskinerna äro ett fabrikat, som på teknikens nuvarande ståndpunkt är det högsta som kan uppnås och överträffas icke av något annat fabrikat. Särskilt förmånliga betalningsvillkor.

Symaskinsaffären SOLIDAR,

Vasagatan 52, STOCKHOLM.

ALLMÄNNA SPARBANKEN
i Stockholm
Vasagatan 44, 1 tr.
Öppet kl. 1/2 10—3 och 6—8 e. m.

Arbetareringens Bank
Grundad 1883

Stockholm.
Betalar högsta sparkasseränta.
Kassafack uthyras från 5 kr. pr år.

AKTIEBOLAGET NYA BANKEN
Emottager insättningar till högsta gällande ränta.

LOTTERIET till förmån för De Svenska Konstidkarne
HUVUDVINSTER:
Bostadslägenhet i Stockholm
med full ägande ätt
Lägenheten är belägen Rörstrandsg. 54 samt består av 2 stora soliga rum och kök inom rymlig tambur med el. ljus, kokgas, v. c., hiss och piskbalkong samt stora utrymmen. Tilltr. den 1 april 1917.

9.000 kr.

Lotterna utkomma i dag!
Lotter säljas överallt!

Villa vid Bagaregården i Göteborg. Lotteriet gäldar till belopp av 8,000 kronor byggnads-kostnaderna för en villabyggnad vid villastaden Bagaregården i Göteborg.

8.000 kr.

Ett elegant hem.

Smakfulla möbler till matsal, herrum och sängkammare, inköpta i Herman Nilssons möbelfaffär, Ö. Hamngatan 52, Göteborg, och utställda därstädes.

6.075 kr.

Dessutom ett mycket stort antal praktiska och värdefulla vinster, varav en del utställas i lotteriets utställningslokal, Ö. Hamngatan 52, Göteborg. Dragning sker så snart lotterna slutsålts, dock senast den sista mars 1917.
Lotteriets adr.: Sv. Teaterförbundets exp., Nybrogatan 11, 1 tr. Postadr.: Stockholm 5.

2 kr. pr lott.

SALAMA.
Japanskt metallputspulver.
Pröva — döm!
Det nyaste, det bästa.
BLENDAFABRIKEN:
Knut Wiborg.
Tel.: Riks 212 51. Allm. 65 07.

Artigheten i köket.

Thekitteln: Vad Ni har blivit skön på sista tiden, min nådiga. Ert utseende rent av bländar mig.

Kopparkastrullen: Ja, jag har också använt det utmärkta putspulvret Röda Björn, som obetingat är det bästa av alla jag prövat.

Putspulvret Röda Björn säljes överallt à 25 öre pr burk. 803

En popularitet utan like ha Lazarol och Lazarin förskaffat sig därför att de uppfylla alla anspråk på ett kraftigt antisepticum och en läkande sarsalva. 919

Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse:

Ordf.: Fru Anna Sterky, Barnhusg. 16, 1 tr. A. T. 72 90.

Korresp. sek.: Fru Agda Östlund, Upplandsgatan 61, 4 tr. A. T. Vasa 20 86.

Soc.-dem. kvinnornas samorganisations

i Sthlm styrelse sammanträder 2:a måndagen i månaden kl. 8 e. m. å Bryggeriarb.-förb exp., Barnhusgatan 14. Ordf. och korresp. fru A. Frösell, Upplandsg. 47, 4 tr. Allm. tel. 286 58.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m.
Obs! Lokal i P-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms Tjänarinneförening avhåller möte 1:sta och 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. (utom juni, juli och aug.) i Folkets Hus G-sal. Styrelsen.

Gellivare soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte 1:sta och 3:dje måndagen varje månad kl. 4,30 e. m. Lokal: Nya Folkets Hus. Styrelsen.

Malmbergets soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte andra och sista måndagen i varje månad.
Nya medlemmar hälsas välkomna.
Styrelsen.

Åhus soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 2:dra måndagen i månaden kl. 1/2 8 e. m. i Folkets Hus.
Styrelsen.

Kiruna soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta och 3:dje måndagen i varje månad i Folkets Hus' lilla sal kl. 8,30 e. m.
Styrelsen.

Eskilstuna kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 3.30 e. m. i Folkets Hus, rum n:r 4.
Styrelsen.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring å sitt eget eller bägge makarnas liv. På grund av mindre dödlighet ha kvinnor lägre premier i **DE FÖRENADE**. Premiëbefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

Det modernaste
NÄRINGS PREPARATET

På grund av sin sammansättning är Gigantos det mest effektiva styrkemedel, välsmakande, föredragas väl av alla, tages med förtjusning av barnen.

Flytande
pr flaska kr. 1: 85

Förordas av läkare för användning vid alla handa svaghetstillstånd rachitis, blodbrist, magsjukdomar, nervsjukdomar och efter långvariga infektionssjukdomar.

Med kalk, pulver
pr burk kr. 3: 50

Gynna detta svenska preparat!

Erhålles genom alla apotek, å droghandel, samt från
AKTIEBOLAGET GIGANTOS
141 14 RIKS STOCKHOLM K. RIKS 141 14

Huru skola vi kläda oss?

I föregående artikel genomgick jag i korta drag ylletyger och vill nu fortsätta med att något beröra sidentyger och deras tillverkning.

Sidentyger.

Våra sidentyger tillverkas av silke, som är det ädlaste av alla råmaterial. Det erhålles från silkesfjärilens larver (silkesmasken), som inspinna sig vid förpuppningen till s. k. kokonger. Silket är av två slag, nämligen det äkta silket, som mullbärsspinnaren lämnar, och det vilda eller tussahsilket (shantung) från ekbladsspinnaren. Silket från mullbärsspinnaren, som lever av det vita mullbärsträdets blad, är mjukt glatt och glänsande samt vitt, ljusgult eller grönaktigt i färgen. Genom garvsyran i ekbladen erhålles tussahsilket sin karaktäristiska gråbruna färg, är mera strävt och orent, men på samma gång starkare än det äkta silket. Det förekommer i handeln som råsidan i naturfärg eller också färgat.

Silkesmaskens inspinning tillgår så, att från 2 spinnkörtlar vid munnen framsipprar en klibbig vätska, som hastigt stelnar i luften. Med fötterna hoptvinnar silkesmasken de två silkestrådarna till en och samtidigt slingrar han tråden omkring sig genom rörelser med huvudet. Kokongen är av ett duväggs storlek. Silkestråden är så fin, att den är svår att se med blotta ögat och längden i varje kokong brukar vara ungefär 3,700 m. De kokonger, som ej äro avsedda till fjärilens fortplantning, hopsamlas, och larven dödas genom ånga, därefter läggas kokongerna i hett vatten, varvid limämnet, som sammanhåller trådarna, upplöses, varpå det rediga silket upphasplas till s. k. haspelsilke. Av en kokong erhålles endast 300—900 m. haspelsilke, ty det yttre och inre lagret kan ej hasplas. Detta orediga silke kallas för florettsilke och utgör $\frac{7}{10}$ till $\frac{9}{10}$ av allt silke. För att ge tråden styrka upphasplas samtidigt 3—20 enkla silkestrådar. Till 1 kg. haspelsilke åtgår ungefär 13,000 kokonger och kostar 40—65 kr. Av detta silke tillverkas endast de dyrbaraste sidentyger. Efter hasplingen måste silke befrias från limämnet för att få glans, glatthet och mjukhet. Detta sker genom tvättning, men då förlorar silket 10—25 % i vikt.

Det orediga florettsilket måste först befrias från limämnet och därefter kamma för att kunna spinnas. Den högsta kvalitén av florettsilke är svår att skilja från haspelsilke. Avfallet vid spinning av florettsilke kardas och sjünnes till bourettesilke, som användes till sidentyger av lägsta kvalité samt filter.

I följande artikel vill jag fortsätta med att tala om sidentyger och deras tillverkning.

Esqu.

Barnet.

Far är trött efter dagens slit, sorger hårt honom trycka. Timmarna svunno vid rastlös flit, svårmod dock hotar hans lycka.

Världen är mörk därute omkring. Nöd går sin eriksgata. Livet fryser. Vart levande ting nu lär sig blott ett, att häta.

Vad som ej skövlas med mord och brand, plundras av giriga händer. Fredliga rövares ockrareband härja de skonade länder.

Guldet klingar med hänfull klang, dränkande nödens klagan. Hjärtlösa plundrare likna i rang hjältar i rovridarsagan.

Stackars far! I hans pannas grund fårorna bli allt flera.

Ökad börda men samma pund. — Föga lönt att fundera.

Ej en småsak, knappt dagligt bröd, kan åt sin maka han skänka och på den lille med kind så röd knappast vågar han tänka.

''Mörk blir din barndom, storm och dån skymmande moln för solen — — —.''
Då hörs ett jubel därinneifrån.
— Far spritter till uti stolen.

Liten fyr tassar fram till far, näpen i nattskjortan bara.
''Här kommer Olle. God natt, lille far!
Nu skall till drömland jag fara.''

Far han lyfter sin lille pilt högt upp på starka armar. Smeker de ringlande lockar milt.
— Fjärran är stormen, som lärmar.

Hoppets stråle i sorgfylld värld, du glittrande barnaöga!
Käraste skatt vid vår karga härd —
vårsol när vintrarna snöga.

Länk i kedjan mot bättre tid. Förpost mot framtidens länder. Korade kämpar i ädlare strid. Släkte med renare händer.

Fritz Sandqvist.

Aforism.

Andras ''mening'' om dig. Låt ditt liv uppgå i det sköna. Detta är göra meningarna meningslösa. Andras mening! Det står dig fritt varje ögonblick att överskölja det, undanskölja det som en glittrande stormväg sköljer väck en ruttet fisk från en sten i havsstranden.

Nödhjälpen i krigförande länder.

I.

De organiserade arbetarekvinnornas insats i Berlin, sedan krigets början, att hjälpa sina fattiga och sjuka medsystor, belyses i senaste nummer av Gleichheit; varur vi avtrycka litet ur en redogörelse av Louise Köpler.

När vid krigsutbrottet vårt arbete att bringa hjälp till sjuka och behövande mödrar vid deras väntade nedkomst anordnades, ställde sig en rad partikamrater till förfogande. Icke blott för att undersöka, utan att övertaga det svåra kallet som sjuksköterskor och vårdarinnor. Två av våra partikamrater, som äro kvinnliga läkare, föranstaltade i sina hem några kurser för undervisning i vård av sjuka, barnsängskvinnor och spädbarn. Svårt var vårdarinnornas kall, det gällde icke blott att vårda och hjälpa sjuka, barnsängskvinnor och nyfödda, utan det gällde också att sörja för familjen, att skaffa mat åt man och barn, att hålla hemmet i ordning och taga sig an de små. Våra omsorger gällde icke blott kvinnor, vars män voro i kriget, utan också arbetslösa familjer.

Överallt såg det bekymmersamt ut, mycket elände att mildra, många tårar att torka. Vi voro lyckliga att kunna hjälpa. Endast vårt arbete var naturligtvis ej nog; härtill kom det tröstande ordet och den öppna handen. I rikligt mått kunde vi giva det första krigsåret, då skilda föreningar, bättre ställda kvinnliga partikamrater, och isynnerhet konsumtionsföreningarna i Berlin ned omnejd ställde medel till vårt förfogande. Hur snart fingo inte mödrarna krafter igen efter sin nedkomst emedan vi försågo dem med 20—40 liter mjölk och mera om det ansågs av nöden. Från den dag då kvinnor, som väntade sin nedkomst, anmälde sig, släppte vi dem ej ur sikte. Därför var också våra partikamraters arbetsbörda oerhörd. Under de 4 första månaderna anmälde sig över 500 kvinnor, som voro i behov av vård, och alla kunde bliva hjälpta och försörjda. Det blev icke blott anskaffat linne och kläder för det kommande barnet, nej också modern och de övriga barnen uppläddes, om det visade sig nödvändigt. Hur snygga och prydliga lågo inte våra mödrar med de nyfödda i sina bäddar! Ofta blevo de även försäkrade på initiativ av sin barnmorska. Det var en lust att samarbeta med dessa. Outtröttligt, som en moder sörjer för sitt barn, bemödade de sig om sina skyddslingar. Jämte vårdarinneskabet sysselsätta sig en del kvinnliga kamrater även med sömnadsarbeten och rena underverk utgingo ur deras händer. Av gamla saker gjordes nya, och aldrig mottog man något som inte omedelbart förvandlades till bruk-

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan **33**
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser.

Obs! Beställningsavdelningen.

Skydd för ensamstående lärarinnor.

Genom en kunglig kungörelse ha §§ 8 (mom. 1) samt 52, 53 och 54 i folkskolestadgan erhållit ny lydelse. Vissa av de vidtagna ändringarna äro rätt märkliga.

Främst märkes ett tillägg, som avser att bereda skydd åt ensamstående lärarinnor. I § 53 föreskrives numera, att skolbyggnad skall uppföras inom bebyggt område eller i omedelbar närhet av sådant — dock har man tillfogat »så vitt ske kan». Dessutom säges uttryckligen i § 8, att skolrådet skall låta sig särskilt angeläget vara, att trygghet beredes ensamt boende lärarinna.

Vidare skall byggnaden läggas så, att barnen erhålla en möjligast kort och lämplig skolväg. Statens folkskoleinspektör skall yttra sig om läget och ritningarna.

Om lärarbostaden i övrigt heter det blott — knapphändig nog alltså — att den bör lämna trygghet åt innehavaren och vara på lämpligt sätt skild från skolans övriga lokaler.

Slutligen stadgas att skolrådet skall befordra ett gott *samarbete* mellan skolråd, lärare och lekmän — en välbehövlig maning.

bart skick. Det förfärdigades kläder, lintyg, förkläden, mantlar, mössor o. s. v., allt av nättaste beskaffenhet. Vackra skulle våra barn se ut. Prydlig skulle också hushållningen i övrigt vara. Men ack, vilken "hushållning" fann väl våra kamrater.

Härefter belyser förf. med en rad exempel, hur fruktansvärt svårt förhållandena gestaltade sig för dessa beklagansvärda mödrar. På många ställen bestod bostaden av något litet kökkyffe, där det ibland inte fanns mera möbler än en gammal turistsäng och några korgar eller lådor o. s. v. Här skulle på många ställen flera barn vistas, under det modern låg i deras enda bädd, nyss nedkommen med en nyfödd.

Sedan dec. 1914 började dock i inskränkt omfång första steget tagas till moderskapsförsäkring, varför det blivit något bättre vård för en del fattiga mödrar, som sålunda kunnat anlita förlösningskliniker.

Därför, slutar förf., få vi inte uppgå vårt arbete, som varit så tvingande nödvändigt, utan fortsätta till krigets slut med att upprätta och hjälpa.

En mor och hennes barn.

Studie för Morgonbris av A. L. H.

Jag ser framför mig en frisk, rosenkindad gosse på ungefär två år med det käckaste, mest intagande ansikte. Två glada ögon, som formligen utstråla munterhet.

Ja, det är just ögonen man måste fästa sig vid och har svårt att glömma. Klarblå och lysande äro de med en intensitet i uttrycket, som är rent av förvånande för att tillhöra en tvååring.

Det finns ögonblick, då man tycker sig stå inför naturproblem, som det inte är så lätt att med detsamma hitta nyckeln till.

Den här lille gossen har på sätt och vis varit ett sådant problem för mig. Jag kunde till en början inte alls lösa det. Det förhållande, som den lille var den överraskande, glänsande frukten av, kullkastade nämligen i ett raskt drag alla konsekvenser.

Ett sådant där förhållande, likt tusende kanske av dessa lösa förbindelser, där ingen ansvarskänsla tynger som guld i vågskålen. — Man känner sig vaumäktig inför dem, de pressa en samman som av en samhällstyngd man inte förmår bära och ändå är tvingad att släpa med sig. En börda, som hopar sig i skuld på skuld till ett ofött släkte, som en gång har rätt att göra oss ansvariga för våra handlingar.

En övergiven, ogift kvinnas barn, vars liv rann upp i utsägligt ve, från första början önskad döden, av den, som skulle skänka honom åt tillvaron. Ja, ett sådant stackars barn var han, den lille.

Och ändå vill man opponera sig mot påståendet, när man ser in i detta friska barnansikte med sin strålände livfullhet. "Stackars" tycker man inte alls passar här; det är som man riktigt kände vilket fast grepp han redan tagit i tillvaron den lille med sina små duktiga nävar. Det är en sådan jublande, tillitsfull känsla, som fyller en vid åsynen av honom. Man får klart för sig, att han är en av dem som skola veta att hålla sig kvar och kämpa om sin rätt med glad och god armbågsstyrka om det skulle behövas och förr eller senare bereda sig en plats i livet.

När man forskar i naturen måste man komma ihåg att den alltid har sina bestämda lagar, eller sina enkla, rena linjer, som den följer; det ser egentligen endast ut, som om det roade den att vara litet nyckfull ibland.

I allvar och lidande formas livet till något, aldrig i lek. Men rikt och fullödigt kan det springa fram också ur de mest glädjelösa förhållanden. På skuggsidan växer sollängtan starkare än i det varma lyckoljuset; den får en mera lidelsefull trängtan.

Ett mera glädjelöst, skrämmande öde än denna stackars mors kan väl näppeligen tänkas, som antagit mera skrämmande former; åtminstone kom jag till den övertygelsen när jag hörde bikten, som hon självmant gav mig; delgav som den delger, som endast en gång under sitt liv har behov av att låta en annan blicka in i sin själ. Vad denna kvinna sade hade något starkt personligt över sig, som gjorde att ej hennes ord med detsamma utplånades av vardagens omsorger.

Det gick upp för mig, att hon, fast omedvetet, förde alla dessa övergivna, beklagansvärda kvinnors talan, av vilka säkert många varit värda ett långt bättre öde.

Hur väl jag kommer ihåg hennes ansikte när hon satt där och gjorde sin bekännelse, som hon kallade det. Ett egendomligt, slocknat ansikte annars, som så skärande kontrasterat mot barnets uttrycksfulla; men när hon börjat tala liksom tänkt av de mest skiftande känslors ljus. Ett vibrerande drag kring munnen, som berörde en likt en het fläkt av ett temperament, som kastat in i olyckor förr, men en själ, som lyfte och bar.

Jag skall aldrig glömma den djupa, skakande ångern, med vilken talade om för mig hur hon önskat detta barn döden, vilka förtvylade, brinnande böner hon bett att det aldrig skulle behöva se dagens ljus. Hon hade inte någon kärlek att ge det och från sin far hade det inte fått annat än en förbannelse.

Det var inte det att han övergivit henne; övergivenhetens smärta är grym — men det hör till det man överlever både kroppsligt och själsligt, det dödar inte den kärlek man bär inom sig, men det var det, att han i den stunden — då ett nytt liv tänktes — slungade mot henne en svordom. Ja, med en svordom som hjälp och stöd hade hon fått gå den heligaste av alla uppgifter till mötes. Det var det, som aldrig kunnat glömmas eller förlätas, ty den svordomen, den förbannelsen hade jagat på flykten — moderskärleken.

Hade han inte gjort henne till brottsling? Var hon inte det i sina tankar den där hemska tiden, då de bättre känslorna inom henne varit stumma, då endast hatet till honom brände inom henne? Hade hon inte önskat sitt barn döden, hade hon inte velat kväva det i samma ögonblick det skulle ge sitt första skrik mot det hårda livet?

Inte visste han hur det sedan förändrats, hur de bättre känslorna inom henne börjat vakna igen och med dem förmågan att längta och lida på nytt, men hon visste, att det var från och med det ögonblick, då det blev klart för henne att det inte skulle dö, det väsen hon så lidelsefullt bett om döden för, och hon visste också att det var framsprunget av det djupaste medlidande.

Ett oändligt medlidande skulle jag vilja förklara det, som i sig innefattar den största ömhet, den rikaste kärlek, när det når sin fulla utveckling. Den ömhet som längtar att famna och med kropp och själ värna det oskyldiga väsen åt vilket man överlämnar livets stora, tunga gåva.

Ja, det här är egenligen hennes historia — en av de tusendes kanske, jag upprepar det, fast det är kanske inte alla, som äro vuxna att bära ett sådant öde. Omkring denna mor skall också alltid stå något egenartat, allde-

Hälsningar till kongressen.

Från kamrater ute i landet fick kongressen mottaga följande telegram:

Hälsning och önskan om ett gott resultat av arbetet.

Eskilstuna Kvinnoklubb.

Kvinnokongressen tillönskas ett gott och resultatrikt arbete. Hjärtliga hälsningar.

Kristin Johansson.

Vi sänder eder de hjärtligaste hälsningar och önskar eder ull lycka i edert arbete.

Lysekils soc.-dem. kvinnoklubb.

Föreslår kongressen instämna i social demokraternas barnlagsmotion. Ombuden hälsas varmt från kamraten Anna Lindhagen. Hälsningar från

Mathilda Persson.

Täljeklubbister sända Eder samtliga en varm socialistisk hälsning jämte önskan: förtröttens icke! Leve kvinnornas international!

Styrelsen.

I förhoppning om att vår rörelses morgonbris skall skingra fördomarnas nattdimmor och båda kvinnornas och släktets solskensdag genom socialismen, önskas lycka till i arbetet!

Sundsvalls kvinnoklubb:

Disa Westberg.

les som omkring det barn hon fött till världen, för vilka inga färger tyckas vara friska, ljuvliga nog.

Men ju mera man sätter sig in i det ju mera klart blir det för en vilket stort ansvar det alltid kommer att vila på kvinnan.

Hennes ansvarskänsla måste stärkas, hon måste få ögonen fullt öppna för allt hon har att värja sig emot. Ty är det kanske inte alltid hon, den blivande modern, som först och främst måste skydda och bevara det kommande släktet? Ur hennes sköte måste det växa fram ur all skam, alla vidrigheter, renat och fritt.

Liknande tragedier utspelas dagligen — det stora kärleksspelet, som alltid kommer att spelas så länge världen fortfar, av man och kvinna i alla samhällsklasser.

Men dessa vardagstragedier få alltmåra form av brott. Ty vad äro de väl annat än brottsliga alla dessa lösa förbindelser, brottslighet ligger det i dessa famntag, där mer än en gång inte annat än lidelsen hetsar samman?

Ja, brott är det förvisso, som begås mot försvarslösa, värnlösa, som inte bätt om livets kamp och ve.

Men ju mer ansvarskänslan hos kvinnan stärkes, så att hon alltmåra får klart för sig vad det innebär att vara maka och mor, ju mer gör sig också rättskravet inom henne gällande. Och det reser sig anklagande och varnande mot mannen, han, som begärde och övergav, han, som förbannade i stället för välsignade och med en svordom lät kvinnan, som av kärlek gett sig åt honom, gå mot den heligaste av alla uppgifter — moderns.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Karlstad.

Årsmöte hölls av härvarande kvinnoklubb onsdagen den 17 jan. Års- och revisionsberättelserna godkändes. Kassabehållningen till år 1917 utgjorde kr. 95:99. Under året har klubben haft 13 ordinarie sammanträden samt 1 extra. Bland frågor som diskuterats nämnas: Huru kunna vi bäst skola oss för de kommunala uppgifter, som i framtiden bli oss förelagda?, Bör fattigvården anställa kvinnor i stället för de nu tjänstgörande tillsyningsmännen?, Ordnan det av barnens undervisning i sexuella spörsmål, Folkhälsans höjande, Nykterhetsfrågan samt Värdesättningen av kvinnoarbetet i hemmen m. fl. Därjämte ha föredrag hållits av fru Gerda Hellberg över ämnet Kvinnlig värnplikt samt av fru Alma Norsell om Kvinnorna, freden och framtiden. En litterär föreläsning har hållits av fröken Alma Svensson. Av tidningen Morgonbris har under året försålts 925 ex. samt av freds- och julflaggor 100 st.

Till styrelse för innevarande år valdes fröknarna Sofia Elovsson, Rut Lindgren och Selma Larsson samt fruarna Alma Rydberg och Hulda Flood, suppl.: fru Selma Frimodig och fröken Maja Andersson. Revisorer blevo fröknarna Alma Svensson och Nora Jansson med fru Olga Blomgren som suppl. Till ombud i Skådebanans lokalkommitté utsågs fru Lotten Johansson och till kommissionär för Morgonbris fru Hulda Flood.

Klubben har under året beslutat arbeta för anskaffande av medel att bekosta behövan de arbetarekvinnor en tids sommarvistelse på landet. Arbetet därmed har även tagit sin början.

Till partikongressen har klubben genom härvarande arbetarekommun insänt en motion med begäran att kongressen skulle anmoda partiets riksdagsgrupp att ånyo i riksdagen väcka motion om kvinnornas medborgarrätt. Med hälsning till kamraterna landet runt:

H.

Nynäshamn.

Års- och revisionsberättelsen för 1916 godkändes å möte den 11 febr. 1917 och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året. Årsmötet var talrikt besökt.

Hela den avgående styrelsen återvaldes. Till revisorer valdes fruarna Ida Göransson, Gertrud Sandström och Hilda Sterner. Kommissionärer för Morgonbris blevo fruarna Gerda Ahlström och Gertrud Sandström.

Klubben har haft 12 ordinarie möten, varvid förekommit diskussion i skilda ämnen, däribland spritfrågan och om de olika riktningarna inom socialdemokratiska partiet.

Styrelsen har haft 12 sammanträden samt ett möte gemensamt med arbetarekommunens och socialdemokr. ungdomsklubbens styrelser för dryftande av möjligheterna att starta sagostundsverksamhet på platsen.

Genom klubbens förmedling har Bergman-Österbergiska fonden bekostat en kurs i samhällslära, omfattande äktenskapslagen, fattigvårdslagen och kvinnans politiska rösträtt. Socialdemokratiska kvinnodagen högtidligt hölls den 9 april med föredrag av frih. Ellen Palmstierna över ämnet: "Kvinnorna, freden och framtiden", sång av manskör och deklamation.

Gemensamt med övriga organisationer har klubben haft ett stort fredsmöte den 6 aug. För medlemmarna ha anordnats familjefester och flera enskilda samkväm. Av Morgonbris har försålts 850 ex. och 150 julflaggor. Klubben har deltagit i insamlingen till Z. Höglunds familj.

Under året ha ingått 28 nya medlemmar och utgått 5. För närvarande har klubben 70 medlemmar. En kvinnoklubbens sångkör har bildats med magister Thilas som dirigent.

Vi sända genom Morgonbris vår hälsning till kvinnoklubbarna att slå vakt om folkets rätt och med hänförelsens glöd kämpa för vår egen och våra barns frihet.

E. E—n.

K. E. Willebrand

**BAGERI-, KONDITORI-
OCH**

MEJERIAFFÄR

RIKS 114 29.

ALLM. 81 82

rekommenderas

**BIRKAGATAN 12,
KARLBERGSVÄGEN 86,
VÄSTMANNAGATAN 68,
GAMLA BROGATAN 25,
HANTVERKAREGATAN 30,
BERGSGATAN 3,
KUNGS HOLMSGATAN 13.**

Oxelösund.

Kvinnoklubbens styrelse får över verksamhetsåret 1916 avgiva följande berättelse.

Klubben har under denna tid hållit 11 ordinarie, 3 extra och 4 kvartalsmöten tillsammans med Nyköpings kvinnoklubb, som omväxlande ha hållits i Nyköping och Oxelösund. Under året har 1 medlem ingått i klubben. Det är svårt att få kvinnorna samlade, men vi få ej tappa modet.

Föredrag och paketauktion anordnades den 8 april. Föredraget hölls av fröken Signe Svensson från Stockholm. Ett stort gemensamt möte med samtliga organisationer på platsen har klubben anordnat för en viktig frågas lösning. Under året har klubben ingått som medlem i Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen. En sommarfest hölls i Frösängshage, men som konkurrensen var stor, blev det förlust för klubben. Till kamratmötet i Eskilstuna hade klubben sänt ett ombud. Det var ett präktigt möte, som vi skulle behöva många. Klubben har dessutom insamlat penningmedel till såväl Fredsföreningen som till Stormklockemännen samt skänkt till nämnda listor ur klubbens egen kassa. En julgransfest hölls nyårsdagen 1916 med en stor ekonomisk behållning för klubben.

Detta är i korthet klubbens arbete under nämnda tid, och få vi nu tacka för det förtroende, som alltid kommit oss till del samt hoppas vi på ett fortsatt samförstånd.

Hilda Johansson, ordf.
Karin Nordström, sekr.

Nu i den knappa mjöltillgångens tid gäller det att dryga ut mjölet. Ett gott bröd fås med tillsats av kornflingor.

Limpor.

½ kg. kornflingor.
3 kg. vetemjöl (eller råg).
1 matsked sirup.
1 knapp matsked salt.
½ hekto jäst.

Kornflingorna läggas i kallt vatten och kokas till en tjock gröt, som får kallna. Därefter iröres sirup, salt och den förut upplösta jästen samt mjöl, så att det blir en lagom deg. När denna jäst upp bakas därav vanliga limpor, som gräddas i vanlig ugnsvärme.

Man kan naturligtvis taga mycket mera kornflingor. Likaså kan degen göras i ordning på kvällen, men då får den inte vara varm.

Sveriges Författareförenings Lotteri

Pris per lott 2 kronor.

Andra dragningen.

HUVUDVINSTER:

Lotter säljas hos de vanliga kollektörerna.

Ett färdigt hem för nygifva,

vinsten består av trivsamma möbler till sängkammare, kombinerat matsal och vardagsrum samt kök ävensom fullständig uppsättning av mattor och gardiner, linne, silver, kristall, glas, porslin och köksuppsättning samt övriga till ett välordnat hem hörande föremål

9,000 kr.

En salongsmotorbåt,

9,5 meters modern salongsmotorbåt, konstruerad av Ing. C. G. Petterson, byggd helt och hållet av Honduras-mahogny på galvaniserade stålspant i elegantaste och solidaste utförande vid A.-B. Stockholms motorbåtsvarv. Båten förses med 10—12 hkr 4-cyl. 4-takts »Henriksson»-motor, typ 1917, som framdriver båten i en fart av 9 knop

8,000 kr.

Förstklassigt bibliotek med gedigen biblioteksmöbel.

Biblioteket innehåller ca 600 band klassisk och modern skönlitteratur, arbeten i filosofi, historia och religion, ävensom de förnämsta uppslagsverk. Alla böcker i goda band. Till biblioteket hör en biblioteksmöbel från Carl Ekelunds Skinnmöbelaffär, Nybrog. 11 a, Stockholm, bestående av bokhylla, skrivbord, rökbord, soffa och två fåtöljer (klädda med antikhud) samt 4 stolar.

7,000 kr.

En flock rödbrokig svensk boskap,

bestående av 1 tjur, 1½, antingen i kalvställning eller nykalvade samt 2 betäckta kvigor, födda efter stamboksförda föräldrar. Samtliga djur äro inköpta från framstående, reaktionsfri, rikt mjölkavkastande besättning i Södermanland

6,000 kr.

Dessutom en mycket stort antal särdeles värdefulla vinster, varav en del utställas i lotteriets utställningslokal, Regeringsgatan 9, Stockholm. Lotter till landsorten kunna rekvireras utan förskottslikvid, helst å brevkort, hos lotteriets expedition, adr. Svenska Teaterförbundet, Nybrogatan 11, Stockholm 5, då 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.

Barnarbete vid fabrikationen av konstgjorda blommor.

Sjuttiofem procent av alla i Förenta staterna fabricerade konstgjorda blommor förfärdigas i staden Newyork. Såsom ordföranden för Newyorks kvinnliga konsumtionsförening påvisat i sin rapport på sista kvartalsmötet är inom denna industri barnarbetet utomordentligt vanligt varjämte arbetet utföres till största delen såsom hemarbete. Under rent av förskräckliga sanitära förhållanden sysselsätta sig hela familjer med detsamma. De arbeta sammanpackade i tränga bostäder, i vilka dessutom ofta smittosamma sjukdomar förekomma. Barn ända ned till två års ålder sysselsättas hela dagen. I ett fall arbetade 4 barn i åldern 10 ned till 4 år oavbrutet från kl. 6 på morgonen till kl. 8 på aftonen; ett förälsat barn från en annan familj arbetade i samma rum för 15 cents pr dag med att sätta blomkalkar på knopparna.

Varuhusen ersätta detta arbete delvis med livsmedel. Även av detta exempel framgår huru mycket det i Förenta staterna ännu återstår att göra i fråga om barnarbetet. Nyligen har kongressen sysselsatt sig med frågan om förbud mot barnarbetet. Representanterna för sydstaterna, varest barnen sysselsättas huvudsakligen inom bomullsproduktionen, motsätta sig kraftigt varje inskränkning i barnarbetet. Kongressrepresentanten för Georgia, vilken stat i fråga om barnarbetet är ett verkligt helvete, har enligt Women's Journal till en kvinnodeputation yttrat följande: "Vi lära barnen i Georgia arbeta, emedan en sysslöls hjärna är en djävulens verkstad. En sysslöls hand djävulens instrument!" Omkring 93,000 barn mellan 10 och 13 år undanhållas i Georgia på detta sätt djävulen. I Mississippi arbeta 84,000 barn, "men vilkoren äro glänsande", betonade representanten för denna stat. Enligt Outlook behandlades denna fråga 26 januari på kongressen, varvid en medlem, och därtill en läkare, företrädde den meningen, att 11 timmars arbetstid ej vore för mycket för en 12 års flicka.

När jorden blir torrlagd.

De av våra efterkommande, som eventuellt leva om 101,369,000 miljoner år, ha den trevliga utsikten att få promenera omkring på ett jordklot, vilket antagit ungefär samma utseende som planeten Mars har i våra dagar.

Vid denna något avlägsna tidpunkt har, enligt vad prof. Fortescue vid Belfast University räknat ut, allt vatten i jordens sjöar och oceaner torkat ut, och vårt klot har i bokstavig mening blivit torrlagt. Liksom Mars ha vi endast snön vid polerna att hålla oss till, om vi vilja förskaffa oss litet vatten.

Dessförinnan kommer naturligtvis jorden att undergå betydande förändringar. Om någon skulle komma hit igen om, låt oss säga tre miljoner år, skulle han inte känna igen sin gamla planet. Asien och Amerika hänga då åter tillsammans med varandra vid Behrings sund, och den långa halvön, som en gång sammanbundit Australien och Asien vid Borneo-australasiatiska öarna, har åter höjt sig. Havet har dragit sig tillbaka från Europas västkust, man kan torrskodd vandra från över Nordsjön och det är en sammanhängande kontinent ände fram till Irlands nuvarande västra kust. Och av det sköna blå Medelhavet finns det endast kvar en liten salt insjö.

Vad är nu orsaken till detta uttorkande? Jo, för det första den, att det på havets botten bildas ständigt nya avlagringar, sandsten, kalksten, skiffer m. m., vilka samtliga innehålla mycket vatten. Och för det andra de väldiga mängder av stoft, vilka ständigt regna ned över jorden. På varje mil av jordens yta regnar det varje dag ned omkring tusen meteoriter, i storlek växlande mellan en fotboll

och en ärt. När dessa komma in i atmosfären, glödgas de vita genom friktionen och söndermalas inom en sekund till stoft. Detta regnar ständigt ned på jorden, där det bidrar till att höja dess yta.

Vattnet beskriver sitt eviga kretslopp från havet till havet igen, men det minskas ständigt, det sugts upp av allt det nya land, som bildas. Och man undrar huru de varelsers skola vara beskaffade, vilka en gång bygga och bo på en planet utan vatten.

Aforism.

Det är en djupt befriande känsla i att ha erfårit livet som en utesägligt meningslös grymhet. Din framtid ställes inför ett antingen — eller. Glömma är nästan omöjligt. Nästan. Men utan att kunna glömma måste du omkomma. Din tillvaro befinner sig ständigt över avgrunden. Du har anledning — i sanning — att vara stark och klar i känsla och tanke. Av det överkänsliga hjärtat kan du erfara det riktiga. Det svagas kännetecken: att det saknar befrielse-makt. Endast det förnuftiga, ljusa är välgörande för hjärtat. Ju mer kval i ditt liv desto säkrare din urskilningskraft i detta. Kompensation! — Lyssna till ditt hjärtas hemligaste tränad, giv akt på de osynliga vägtecknen under den lyckliga färd. Ditt tyranniska hjärta hungrar efter det riktiga, kan ej mättas med annat.

Följetongen måste på grund av utrymmesskäl denna gången överstå.

ALLTID SISTA NYHETER

inom avdelningen för

Fina och välojorda

Barn-Kläder

för Gossar och Flickor i alla åldrar.

Finare Flick- och Dam-

Skrädderi

Specialité: Dräkter och Kappor.

Besök vår moderna
Fotografi-Atelier.

Välsoierad

Barnekipering

för barn i alla åldrar samt Kembels skodon.

Prima, reella varor. Billiga, bestämda priser.

PAUL U. BERGSTRÖMS A|B

Fullständig Barnekipering.

74 :: 76 :: 78
DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM